

الحمد لله

www.ketab.ir

توضیح الِکفایۃ

مباحث عقلیہ

جلد (۶)

درُوس سطح کفایۃ الاصول

استاد معظم حضرت آیت اللہ

سید محمد تقی دیباجی حنبلی اصفہانی

بیت

سید احمد دیباجی اصفہانی

سرشناسه: دیباجی، سید محمدتقی، ۱۳۲۴-
 عنوان و پدیدآور: توضیح الکفایه/ مولف: آیت‌الله سید محمدتقی دیباجی؛
 مشخصات ظاهری: ۴۳۶ ص.
 تحقیق و تنظیم: حجت الاسلام سید احمد دیباجی.
 مشخصات نشر: قم: نور البشری، ۱۳۹۷.
 شابک: ۴-۴۹-۷۸۳۵-۶۰۰-۹۷۸.
 یادداشت: فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیفا.
 یادداشت: درس‌های متن کفایه الاصول حضرت آیت‌الله دیباجی اصفهانی رحمته‌الله سال‌های ۸۳-۷۹
 یادداشت: ج ۶ چاپ اول: ۱۳۹۷ بهار.
 یادداشت: کتابنامه.
 عنوان دیگر: شرح توضیح الکفایه.
 موضوع: اصول فقه شیعه - ۱۳۲۱ هـ.ق.
 شناسه افزوده: دیباجی، سید احمد، ۱۳۵۷ - تحقیق.
 شناسه افزوده: موسسه فرهنگی نور البشری،
 رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۷ ک ۲ / ج ۶ / ۱۹۰ BP
 رده‌بندی دیویی: ۲۹۷ / ۳۷۲
 شماره کتابخانه ملی: ۴۶۶۵۳۱۲

- * کتاب: ..... توضیح الکفایه جلد ششم
- * مؤلف: ..... حضرت آیت‌الله سید محمدتقی دیباجی اصفهانی رحمته‌الله
- * به قلم: ..... سید احمد دیباجی اصفهانی
- * بحث: ..... مباحث عقلیه جلد ششم
- * ناشر: ..... نورالبشری
- * ویراستار: ..... مرتضی طالبی
- * حروف‌نگار و صفحه آرا: ..... عبدالحکیم رحیمی
- * تهیه و نظارت: ..... رضا خیبری
- * چاپ: ..... مرکز چاپ و نشر اسراء
- * نوبت چاپ: ..... اول
- * سال نشر: ..... بهار ۱۳۹۷ هـ. ش - رجب ۱۴۳۹ ق
- * تیراژ: ..... ۱۰۰۰ نسخه
- * شابک: ..... ۴ - ۴۹ - ۷۸۳۵ - ۶۰۰ - ۹۷۸
- * قیمت: ..... ۳۰۰۰۰ تومان

همه حقوق طبع برای ناشر محفوظ است

مرکز پخش: قم، صفائیه، کوچه ۲۲ (آمار)، پلاک ۲۹
 تلفن: ۰۲۵-۳۷۷۳۲۴۲۹-۳۷۷۳۲۵۵۹ همراه: ۰۹۱۲۱۵۳۹۲۴۶
 پست الکترونیک: sadibaji@hotmail.com
 http://Www.dibajiesfahani.ir

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

تنبیه یازدهم: اصل تأخر حادث.....	۱۷
اصل تأخر حادث نسبت به زمان	۱۸
استدراک مصنف رحمته الله	۱۹
اصل تأخر حادث نسبت به حادث دیگر	۲۰
الف) دو حادث مجهول التاريخ	۲۲
۱. صورت اول: اثر شرعی برای یکی از دو حادث به نحو کان تأمه	۲۲
۲. صورت دوم: اثر شرعی برای وجود نعتی به نحو کان ناقصه	۲۶
۳. صورت سوم: اثر شرعی مترتب بر عدم یکی از دو حادث در زمان وجود دیگر	۲۷
۴. صورت چهارم: عدم محمولی («فاد لیس تأمه»)	۲۹
خلاصه بحث	۳۰
ب) معلوم التاريخ بودن یکی از دو حادث	۳۵
صورت اول: تقدّم، تأخر یا تقارن اثر یکی از دو حادث	۳۵
صورت دوم، ترتّب اثر به نحو کان ناقصه (وجود نعتی)	۳۷
صورت سوم: ترتیب اثر بر عدم یکی از دو حادث در زمان دیگری به نحو عدم محمولی	۳۸
صورت چهارم: ترتیب اثر بر عدم یکی از دو حادث در زمان دیگری به نحو عدم نعتی	۳۹
نتیجه بحث	۴۰
حکم تعاقب دو حالت متضاد عارض بر شخص واحد	۴۲
تنبیه دوازدهم: استصحاب امور اعتقادی	۴۴
اقسام امور اعتقادی	۴۶

قسم اول از امور اعتقادیه.....	٤٧
قسم دوم از امور اعتقادیه.....	٤٩
حاصل بحث در تقسیم امور اعتقادی.....	٥١
جریان اصل استصحاب در نبوت.....	٥٢
عدم جریان استصحاب در نبوت به معنای اول.....	٥٢
جریان استصحاب در نبوت به معنای دوم.....	٥٤
جریان استصحاب در نبوت به معنای سوم.....	٥٥
شرط جریان استصحاب در معنای سوم نبوت.....	٥٦
عدم جریان استصحاب توسط شخص کتابی.....	٥٧
صورت اول: الزام خصم.....	٥٧
صورت دوم: اقناع نفس.....	٥٩
وظیفه مکلف در حال شک.....	٦١
تنبيه سیزدهم: استصحاب حکم مخصّص.....	٦٢
١. حکم صورت اول: ظرفیت زمان در عام و خاص.....	٦٤
٢. حکم صورت دوم: قیدیت زمان در عام و خاص.....	٦٧
٣. حکم صورت سوم: ظرفیت زمان در عام و قیدیت آن در خاص.....	٦٨
٤. حکم صورت چهارم: قیدیت زمان در عام و ظرفیت آن در خاص.....	٧٠
تنبيه چهاردهم: مراد از شک خلاف یقین.....	٧٢
دلیل اول:.....	٧٣
دلیل دوم:.....	٧٣
دلیل سوم:.....	٧٣
دلیل چهارم.....	٧٤
استدلال به دو دلیل دیگر.....	٧٦
وجه اول.....	٧٦
وجه دوم.....	٧٨

خلاصه مقصد هفتم؛ تنبیهات استصحاب از تنبیه یازدهم تا چهاردهم.....	۸۰
تتمه بحث استصحاب: بیان دو شرط از شرایط استصحاب.....	۸۳
مقام اول: اعتبار بقای موضوع.....	۸۳
اما از جهت موضوع.....	۸۳
اما از جهت محمول.....	۸۴
استدلال بر اعتبار شرط وحدت قضیه متیقنه و مشکوکه.....	۸۵
کلام مصنف رحمته الله	۸۶
کلام صاحب فصول: در وحدت قضیه متیقنه و مشکوکه.....	۸۷
اشکال مصنف رحمته الله	۸۷
ملاک در وحدت دو قضیه متیقنه و مشکوکه در مقام ثبوت.....	۸۹
وجه اول: ملاک عقلی.....	۸۹
وجه دوم و سوم: ملاک عرفی و شرعی.....	۹۱
ملاک در وحدت قضیه متیقنه و مشکوکه در مقام اثبات.....	۹۳
کلام مصنف رحمته الله	۹۴
مقام دوم: تقدیم آماره بر استصحاب.....	۹۵
تحقیق مصنف رحمته الله : تقدّم از جهت ورود.....	۹۶
کلام شیخ انصاری رحمته الله : تقدّم از جهت حکومت.....	۱۰۰
اشکال مصنف رحمته الله : ادعای حکومت.....	۱۰۱
جمع عرفی در نظر مصنف رحمته الله	۱۰۳
خاتمه: ورود استصحاب بر سایر اصول عملیه.....	۱۰۴
امر اول: بیان نسبت بین استصحاب و بین سایر اصول عملیه.....	۱۰۴
الف) بیان نسبت بین استصحاب و اصول عملیه شرعیه.....	۱۰۴
ب) بیان نسبت استصحاب و اصول عملیه عقلیه.....	۱۰۶
امر دوم: حکم تعارض بین دو استصحاب.....	۱۰۷

الف) شك سببی و مسببی	١٠٨
محال بودن جریان استصحاب در طرف مسبب	١١١
استدراک مصنف رحمته الله از جریان استصحاب سببی	١١٢
ب) اگر شک سببی و مسببی نباشد	١١٣
نبودن مانع از جریان دو استصحاب	١١٧
تذنیب: حکم تعارض استصحاب با قواعد فقهیه	١١٩
اول: نسبت استصحاب با قواعد فقهیه	١١٩
اشکال بر تخصیص دلیل استصحاب به أدله فقهیه	١٢١
جواب مصنف رحمته الله	١٢٢
دوم: نسبت قرعه با استصحاب	١٢٣
جهت اول تقدّم استصحاب بر قرعه	١٢٣
اشکال بر اخصیّت دلیل استصحاب	١٢٤
جهت دوم، تقدّم استصحاب بر قرعه	١٢٥
اشکال بر تقدیم استصحاب بر قرعه	١٢٦
خلاصه مقصد هفتم؛ بحث تتمه تا آخر استصحاب	١٣٠

مقصد هشتم: تعارض أدله و أمارات

فصل اول: بیان ضابطه تعارض	١٣٦
تعریف تعارض	١٣٦
خروج موارد جمع دلالتی از تعریف تعارض	١٣٧
مورد اول: حکومت یکی از دو دلیل بر دیگری	١٣٧
مورد دوم: جمع (توفیق) عرفی	١٣٨
الف) توفیق عرفی بین دو دلیل با تصرّف در یکی از دو دلیل	١٣٨
ب) توفیق عرفی بین دو دلیل به تصرّف در هر دو دلیل	١٤٠
ج) تقدّم أمارات بر اصول شرعیّه	١٤١

مورد سوم: حمل ظاهر بر نص یا اظهر.....	۱۴۸
ملاک تقدّم نصّ یا اظهر بر ظاهر.....	۱۵۰
موارد تعارض به حسب سند روایت.....	۱۵۱
فصل دوم: اصل اولی در تعارض دو دلیل.....	۱۵۴
مقام اول: اصل اولی بنا بر مبنای طریقیّت.....	۱۵۴
مقام دوم: اصل اولی بنا بر سببیّت.....	۱۵۶
الف) یکی از دو خبر متعارض دارای مصلحت باشد.....	۱۵۷
ب) اگر هر دو خبر متعارض دارای مصلحت باشند.....	۱۵۸
خلاصه بحث بر مبنای سببیّت.....	۱۶۳
مقتضای قاعده «الجمع مهما أمکن أولى من الطرح».....	۱۶۴
کلام برخی از علما.....	۱۶۵
ناسازگار بودن حکم تعارض با قاعده «الجمع مهما أمکن أولى من الطرح».....	۱۶۶
نتیجه بحث در قاعده.....	۱۶۷
فصل سوم: اصل ثانوی شرعی در متعارضین.....	۱۶۸
اصل عدم سقوط هردو متعارض.....	۱۶۸
تأسیس اصل در دوران حجّیّت بین تعیین و تخییر.....	۱۶۹
اخبار علاجیه و استدلال به آنها.....	۱۷۰
طایفه اول: اخبار تخییر.....	۱۷۱
طایفه دوم: اخبار توقف.....	۱۷۲
طایفه سوم: اخبار احتیاط.....	۱۷۲
طایفه چهارم: اخبار ترجیح.....	۱۷۲
نظر علمای اصول در اخبار ترجیح.....	۱۷۴
استدلال بر تقیید اطلاق اخبار تخییر.....	۱۹۰
الف) وجود اجماع بر اخذ و تقدّم دلیل قوی تر.....	۱۹۰
ب) قبیح یا ممتنع بودن ترجیح مرجوح بر راجح.....	۱۹۲

جواب مصنف رحمته الله	۱۹۲
جواب اول: عدم صغرويت بحث برای کبرای قاعده.....	۱۹۲
جواب دوم: صحیح نبودن إضراب (بل اضرایه) از قبح ترجیح به امتناع.....	۱۹۴
ج (وجه دیگر در لزوم تقدیم راجح بر مرجوح.....	۱۹۶
آثار مترتب بر تخییر.....	۱۹۷
آثر اول: جایز بودن إفتا در مسأله.....	۱۹۷
آثر دوم: عدم جواز إفتا در مسأله فرعیّه.....	۱۹۸
آثر سوم: جواز إفتا به تخییر در مسأله اصولیّه.....	۱۹۸
تخییر استمراری.....	۱۹۹
خلاصه مقصد هشتم تعادل و ترجیح فصل اول تا سوم:.....	۲۰۱
فصل چهارم: اقتصار بر مرجّحات منصوصه.....	۲۰۴
دلیل اول.....	۲۰۵
دلیل دوم.....	۲۰۵
دلیل سوم.....	۲۰۵
جواب از دلیل اول.....	۲۰۶
جواب از دلیل دوم.....	۲۰۸
جواب از دلیل سوم.....	۲۱۰
دلالت بعضی قراین بر لزوم اکتفا بر مرجّحات منصوصه.....	۲۱۲
استدراک مصنف رحمته الله	۲۱۷
فصل پنجم: اختصاص قواعد تعارض به غیر موارد جمع عرفی.....	۲۱۹
دلیل اول کلام مشهور.....	۲۲۰
شمول روایات علاجیه بر موارد جمع عرفی.....	۲۲۱
دلیل دوم کلام مشهور.....	۲۲۳
اثبات قول مشهور.....	۲۲۵
فصل ششم: مرجّحات نوعیّه دلالی.....	۲۲۷

۲۲۸	وجه اول: ترجیح عموم بر اطلاق.....
۲۲۸	الف) عام در عموم أظهر از مطلق در اطلاق.....
۲۲۹	ب) تقیید در محاورات بیشتر از تخصیص.....
۲۳۲	وجه دوم: ترجیح تخصیص بر نسخ.....
۲۳۶	اشکال تأخیر بیان از وقت حاجت.....
۲۳۷	جواب اشکال:.....
۲۳۹	فصل هفتم: عدم انقلاب نسبت.....
۲۴۰	کلام بعض اعلام در انقلاب نسبت.....
۲۴۲	اشکال بر کلام بعض اعلام:.....
۲۴۷	نتیجه بحث.....
۲۴۹	کیفیت معامله تعارض تباینی.....
۲۵۱	تعدد نسبت در متعارضات.....
۲۵۵	خلاصه مقصد هشتم تعادل و ترجیح فصل چهارم تا هفتم.....
۲۵۷	فصل هشتم: رجوع جمیع مرجّحات به مرجّح صدوری.....
۲۵۹	مزایای موجب تقدیم سند یکی از دو خبر.....
۲۶۱	عدم لزوم مراعات ترتیب بین مرجّحات.....
۲۶۲	کلام مصنف رحمته الله .....
۲۶۳	ترتیب بین مرجّحات.....
۲۶۵	کلام وحید بهبهانی.....
۲۶۷	کلام شیخ انصاری رحمته الله .....
۲۶۹	اشکال شیخ رحمته الله بر کلام خودش.....
۲۷۰	پاسخ اشکال.....
۲۷۲	اشکال دیگر بر کلام شیخ انصاری رحمته الله .....
۲۷۴	اشکال محقق رشتی بر شیخ انصاری رحمته الله .....

برهان محقق رشتی رحمته الله بر امتناع تقدیم مرجح صدورى بر جهتی	۲۷۷
فساد برهان محقق رشتی رحمته الله	۲۷۹
مرجحات دلالی	۲۸۱
فصل نهم: مرجحات خارجیّه	۲۸۳
قسم اول: ترجیح به ظنّ غیر معتبر	۲۸۳
عدم قبول دو وجه ترجیح به اماره غیر معتبره	۲۸۵
کلام شیخ انصاری رحمته الله	۲۸۶
کلام مصنف رحمته الله	۲۸۶
قسم دوم: ترجیح به قیاس	۲۸۸
قسم سوم: ترجیح به موافقت کتاب و سنت قطعیّه	۲۹۱
الف) مخالفت به تباین	۲۹۱
ب) مخالفت به عموم و خصوص مطلق	۲۹۳
شاهد بر تعیین مقام حجت از لاجبت	۲۹۵
قسم چهارم: ترجیح به اصول عملیّه	۲۹۷
خلاصه مقصد هشتم تعادل و ترجیح: فصل هشتم و نهم	۲۹۹
خاتمه: اجتهاد و تقلید	۳۰۰
فصل اول: تعریف اجتهاد	۳۰۱
کلام مصنف رحمته الله در تعریف اجتهاد	۳۰۲
اشکال بر تعریف اجتهاد اصطلاحی	۳۰۳
مراد از کلمه «الظنّ» در تعریف اجتهاد	۳۰۴
اشتراک اخباری و اصولی در تعریف اجتهاد	۳۰۶
فصل دوم: اجتهاد مطلق و تجزّی	۳۰۸
مقام اول: مجتهد مطلق واحکام آن	۳۰۹
۱. امکان اجتهاد مطلق وقوعاً	۳۰۹

۳۱۱.....	۲. جایز بودن عمل مجتهد مطلق به فتاویٰ خودش
۳۱۲.....	۳. جایز بودن تقلید از مجتهد مطلق افتتاحی
۳۱۳.....	۴. جایز نبودن تقلید از مجتهد انسدادی
۳۱۵.....	ردّ دلیل اجماع و مقدمات انسداد
۳۱۶.....	حکم تقلید از مجتهد انسدادی قائل به کشف
۳۲۲.....	۵. نفوذ قضاوت مجتهد مطلق افتتاحی
۳۲۳.....	اثبات نفوذ حکم مجتهد بنا بر حکومت
۳۲۷.....	مقام دوم: مجتهد متجزّی و احکام آن
۳۲۷.....	امر اول: امکان وقوعی تجزّی
۳۲۹.....	استدلال بر منع امکان تجزّی
۳۲۹.....	جواب مصنف رحمه الله از دلیل اول مانعین تجزّی
۳۳۰.....	جواب مصنف رحمه الله : از دلیل دوم مانعین تجزّی
۳۳۲.....	امر دوم: حجیت رأی مجتهد متجزّی برای خودش
۳۳۴.....	امرسوم: رجوع مقلّد به مجتهد متجزّی
۳۳۵.....	امر چهارم: قضاوت مجتهد متجزّی
۳۳۷.....	خلاصه بحث خاتمه اجتهاد و تقلید فصل اول و دوم
۳۳۹.....	فصل سوم: مبادی اجتهاد
۳۴۱.....	خلاصه بحث
۳۴۳.....	فصل چهارم: تخطئه و تصویب
۳۴۵.....	سه احتمال در معنای تصویب
۳۴۵.....	وجه اول:
۳۴۵.....	ردّ وجه اول
۳۴۷.....	وجه دوم:
۳۴۷.....	ردّ وجه دوم
۳۴۹.....	وجه سوم:

۳۵۰	کلام مصنف رحمته الله .....
۳۵۱	اشکال نهایی مصنف رحمته الله .....
۳۵۳	فصل پنجم: تبدل رأى مجتهد.....
۳۵۴	بیان صور مسأله سابق نسبت به اعمال گذشته.....
۳۵۴	صورت اول: مدرك اجتهد قطع به حکم.....
۳۵۵	دلیل بر بطلان اعمال گذشته.....
۳۵۶	صورت دوم: مدرك اجتهد دلیل شرعي معتبر (امارات).....
۳۵۷	کلام صاحب فصول رحمته الله در تبدل رأى مجتهد.....
۳۵۸	اشکال اول بر کلام صاحب فصول.....
۳۵۹	اشکال دوم بر کلام صاحب فصول رحمته الله .....
۳۶۱	بیان دو صورت صحیح از گذشته.....
۳۶۱	صورت سوم.....
۳۶۲	صورت چهارم.....
۳۶۳	خلاصه بحث خاتمه اجتهد و تقلید: فصل سوم و چهارم.....
۳۶۴	فصل ششم: احکام تقلید.....
۳۶۵	تعریف تقلید.....
۳۶۷	أدلّه جواز تقلید.....
۳۶۹	وجوهی در اثبات جواز تقلید.....
۳۶۹	وجه اول اجماع.....
۳۷۰	اشکال مصنف رحمته الله .....
۳۷۰	وجه دوم، ضرورت دین.....
۳۷۰	اشکال مصنف رحمته الله .....
۳۷۰	وجه سوم، سیره متدینین.....
۳۷۱	اشکال مصنف رحمته الله .....

۳۷۲	وجه چهارم، آیات.....
۳۷۲	اشکال مصنف رحمته الله .....
۳۷۴	وجه پنجم، روایات.....
۳۷۷	تواتر اجمالی بر حجیت فتوا.....
۳۷۹	حرمت تقلید در فروع.....
۳۸۱	فصل هفتم: تقلید أعلم.....
۳۸۳	عدم جواز تقلید از غیر أعلم:.....
۳۸۴	استدلال بر جواز تقلید غیر أعلم.....
۳۸۴	دلیل اول: اطلاق أدله لفظیه.....
۳۸۴	جواب مصنف رحمته الله .....
۳۸۶	دلیل دوم: سیره عملیه مشرعه.....
۳۸۷	جواب مصنف رحمته الله .....
۳۸۷	دلیل سوم: حرج عظیم.....
۳۸۷	جواب مصنف رحمته الله .....
۳۸۹	أدله منع تقلید از غیر أعلم (وجوب تقلید أعلم).....
۳۹۵	فصل هشتم: تقلید میّت.....
۳۹۷	أدله قائلین به جواز تقلید میّت.....
۳۹۷	دلیل اول: استصحاب جواز تقلید.....
۳۹۸	اشکال مصنف رحمته الله .....
۴۰۴	عدم اشتراط حیات در تقلید استمراری.....
۴۰۶	جواب مصنف رحمته الله از استدلال به استصحاب.....
۴۰۶	وجه اول: حکم عقل به جواز تقلید و حجیت رأی.....
۴۰۸	وجه دوم: حکم شرع به جواز تقلید و حجیت فتوی.....
۴۱۱	وجه سوم: احتمال جعل مماثل.....

دليل دوم: اطلاق أدله لفظية.....	۴۱۳
دليل سوم: انسداد.....	۴۱۵
دليل چهارم: سيره متشرعه.....	۴۱۶
خلاصه بحث خاتمه اجتهاد و تقلید فصل پنجم و ششم و هفتم.....	۴۱۸
منابع استفاده شده در کفاية الاصول.....	۴۲۰
کتابنامه.....	۴۳۳